

HRVATSKI *glasnik*

XXXI. godina, 28. broj

15. srpnja 2021.

cijena 200 Ft

Zatvorena školska godina

10. stranica

Pomurski Hrvati hodočastili u Komar

14. stranica

Antunovo u Mohaču

15. stranica

Jubilej negda i sad

Pred 25-imi ljeti, točnije 4. julija, u 27. broju Hrvatskoga glasnika, na naslovnoj stranici je objavljen napis, koji se bavi dostojnim slavljem Petroviščanov. Onda je još naš tjednik bio tiskan u crno-bijelom rublju, ali i prik tih kipicov je za viditi, kako je to bilo ogromno spravišće u velikom šatoru na igrališću, s kojima teškimi čekanjji je došao dan, tjedan velikoga slavlja za 775. jubilej s brojnim petroviskimi Amerikanari i s drugimi otkinutimi sini iz svakoga nuglja svita. U svetač-no slavlje zapakirano selo dane dugo je bilo glasno i veselo, štoveć i Gorica je pravoda dočula da su se najzad vr-nuli sini i kćeri, a i njeva dica, ka su morebit po prvi put vidila, otkud su se ganuli roditelji, ali pak dida i maj-ka. Dva i pol desetljeća mine, Joško Hiršl tadašnji načelnik je već na poko-ju, a Jutka Škrapić-Garger, moderato-rica svečevanja je već amerikska snaha. Uz bogate vjerske, kulturne i športske programe onda je prezenti-rana i petroviska monografija, klim-puškoga dušobrižnika dr. Štefana Geošića, rodnom iz našega sela. To iz-danje je i dandanas fundamenat za upoznavanje Petrovoga Sela. Po riči načelnice Agice Jurašić-Škrapić, lani u ovu dob su jur skovali plane i programe, kako će izgledati ov okrugli jubi-lej u ovom juniju. Medjutim, pande-mija, ka je prepisala sudbinu cijeloga svita, otkinula je najlipše misli jur u cvatu da još jednoč dojdemo skupa u tako velikom broju, kot negda svoj dan s timi Petroviščani, ki bi bili htli morebit zadnji put u ovom žitku po-sjetiti dom, mili kraj i svoju bližnju i daljnju rodbinu. Do peršonskoga spravišća ovput, nažalost, došlo nije, ali je prik društvene mriže omoguće-no da zainteresirani online sproha-djaju mašu. Pred dvadeset i petimi ljeti nas je počastio mons. dr. Juraj Jezerinac zagrebački biskup, a sad si-sački biskup mons. dr. Vlado Košić i sambotelski biskup, mons. dr. János Székely su dospili u jubilarnu crikvu nas ojačati u vjeri ter hrabriti nadalje da ostanemo boktari jezika, kulture i vjere. Uprav tako srčano i tvrdoglavo, kot su to činili blizu petsto ljet dugo na ovom imanju, negda mučno, po-tareno i mlahavo, ali do smrti gizda-vo, brojna pokoljenja.

Tiho

Glasnikov tjedan

U odmaralištu na jezeru Velencei u Mađarskoj u pe-deset dana, po-čev od 4. srpnja, u pet desetodnevnih turnusa sa svojim nastavni-cima i pratiteljima ljetovat će 400 učenika srednjih škola s područja potresom pogo-đene Sisačko-moslavačke županije. Ovo ljetovanje ostvaruje se uz potporu Držav-nog tajništva za narod-nosne i vjerske veze Ureda predsjednika Vla-de Mađarske. Pri pomo-ći je i Hrvatska državna samouprava, koja će u svaki od pet turnusa, pet puta po deset dana, za svaki put po osamde-set sudionika osigurati osobu koja zna mađar-ski i hrvatski kako bi po-mogli u rješavanju dnevnih potreba i lakšoj komunikaciji, rekao je za Medijski centar Croa-tica predsjednik HDS-a Ivan Gudan. Sudi-onici prvoga turnusa već su posjetili Bu-dimpeštu i razgledali zgradu Mađarskog parlamenta i užli centar, a 9. srpnja su bo-

ravili na jednodnevnom izletu u Pečuhu, gdje ih je dočekaio predsjednik HDS-a Ivan Gudan. Uz pomoć stručnog vodiča Eve Polgar i potporu Hrvatske samouprave Pečuha imali su priliku kroz sat vremena upoznati najuži centar Pečuha na potezu od Hrvatskog kluba Augusta Šenoe u Ulici Tamás Esze do Trga Dóm i pečuške kate-drale, preko Ulice Káptalan, Ulice Anna i Hrvatskog kazališta Pečuh, Ulice Király i Trga Széchenyi. Kako smo saznali dobro se osjećaju, pred njima je posjet Stolnom Biogradu i vožnja čamcima po jezeru Ve-lencei, te niz zanimljivih sadržaja. Slični programi i izleti čekaju i sudionike nared-nih turnusa.

Srednjoškolic SŠ Vik-torovac iz Siska i SŠ Iva-na Trnskoga iz Hrvat-ske Kostajnice sa svojim pratiteljima užli-vali su i na izletu u Pe-čuhu.

Od 11. srpnja do 18. srpnja HDS će pak osi-gurati sedmodnevno ljetovanje za 100 djece s potresom pogođe-nog područja Sisač-ko-moslavačke župani-je u svom odmaralištu

Zavičaj u Vlačićima na otoku Pagu, rekao je predsjednik HDS-a Ivan Gudan za Me-dijski centar Croatia.

Branka Pavić Blažetin

*„400 učenika srednjih
škola s područja
potresom pogođene
Sisačko-moslavačke
županije ljetuje
u Mađarskoj.“*

Sjednica proširenog Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj

Dana 11. lipnja u Martincima u tamošnjem načelničkom Uredu održana je sjednica proširenog Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj koju je sazvao predsjednik Saveza Joso Ostrogonac.

On je za sjednicu predložio više točaka dnevnoga reda: 1) Sazivanje godišnje Skupštine Saveza Hrvata u Mađarskoj; 2) održavanje Gastronomske dana Saveza Hrvata u Mađarskoj; 3) Proslavu Savezove 30. obljetnice utemeljenja; 4) Državni dan Hrvata; 5) Regionalne priredbe; 6) Izvješće o sjednici Nadzornog odbora Croatia (dio sjednice zatvoren za javnost) i 7.) Razno.

Proširena sjednica znači kako su poziv na sjednicu uz zamjenika predsjednika i članove Predsjedništva dobili članovi Nadzornog odbora i Disciplinskog odbora. Na sjednicu je pozvan i predsjednik HDS-a Ivan Guban. Sjednici su se uz predsjednika Ostrogonca odazvali zamjenik

Sjednica u martinačkom načelničkom uredu

predsjednika Arnold Barić te četvero članova Predsjedništva Edita Horvat Pauković, Marijana Balatinac, Jozo Solga i Angela Šokac Marković. Od troje članova Nadzornog odbora nazočili su svi članovi, Mijo Štandovar, Robert Ronta i Martin Kubatov, a od tri člana Disciplinskog odbora jedini je nazočio David Gregeš. Zapisnik je vodila Angela Šokac Marković. Predsjednik je obavijestio nazočne kako je pripremljen materijal za godišnju Skupštinu, koji je razaslan i objavljen u tjedniku Hrvata u Mađarskoj Hrvatskom glasniku. Predložio je promišljanje o tome da Savez ne djeluje kao neprofitna organizacija, te predložio datum održavanja Skupštine i Gastronomske dana. Bilo bi to 21. kolovoza u Baji. Sjednici je nazočio i novinar MTVA Tomo Fűri kojeg je Predsjedništvo Saveza zamolilo da napravi tridesetominutni DVD o Savezu za proslavu 30 obljetnice Saveza. On ih je izvijestio da su u tijeku pregovori s pravnom službom MTVA te da bi MTVA i Savez trebali potpisati ugovor o korištenju arhiva MTVA materijala potrebnog za izradu DVD-a, koji će biti gotov najkasnije do jeseni. Proslava tridesete obljetnice Saveza predviđa se tjedan dana nakon Državnog dana Hrvata, koji će u organizaciji Saveza i HDS-a biti održan 20. studenoga u Budimpešti. Proslava tridesete obljetnice Saveza, koji je utemeljen 3. studenoga 1990. godine, bi po predviđanjima trebala biti održana u Pečuhu. Bila bi to svečanost sa spomen sjednicom i mini-konferencijom s predavačima-sudionicima tadašnjih događanja.

Branka Pavić Blažetin

Potpisan Sporazum o suradnji s Ekonomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu

Novi studijski program za hrvatsko iseljništvo

Državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas i dekan Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Jurica Pavičić potpisali su ove godine Sporazum o suradnji na temelju kojeg se od iduće akademske godine pokreće novi studijski program posebno prilagođen potrebama hrvatskog iseljništva. Riječ je o jednogodišnjem sveučilišnom master studiju „Leadership” koji se u potpunosti održava na engleskom jeziku, a okosnicu programa čine kolegiji iz područja organizacijskoga razvoja. Okvir programa je proširen dodatnim tematskim predavanjima te posjetima najznačajnijim domaćim i stranim poduzećima i ključnim institucijama u RH. Tom prigodom državni tajnik Milas izrazio je zadovoljstvo zbog pokretanja programa Leadership, kao i suradnje s Ekonomskim fakultetom te izjavio: „Ured je sudjelovao u osmišljavanju ovog programa i vjerujem da je pred nama master na koji možemo biti ponosni. Ekonomski fakultet u Zagrebu globalno je konkurentan zbog svoje akreditacije i time privlačan mladima koji žele provesti godinu dana u Hrvatskoj, stječući ne samo znanje i međunarodno priznatu diplomu, već i vlastite, autentične doživljaje suvremene Hrvatske.” Dekan Ekonomskoga fakulteta prof. dr. sc. Jurica Pavičić, kao i voditelj programa prof. dr. sc. Darko Tipurić, također su izrazili zadovoljstvo te naglasili kako je AACSB akreditirao Ekonomski fakultet, a ovim jedinstvenim programom nastoji biti mjesto integracije studenata iz domovine i izvan Republike Hrvatske.

Sjednica 2. saziva Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH

Četvrta sjednica drugog saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske zbog pandemije koronavirusa održala se u pet zasebnih videosastanaka u Kongresnom centru Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Sjednicu drugoga saziva otvorili su državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas, predsjednik Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH Ivan Grbešić i ministar vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske Gordan Grlić Radman. Na sjednici su sudjelovali i predstavnici Hrvata iz Mađarske, članovi Savjeta predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gudan i dr. Franjo Pajrić iz Koljnofa.

Sjednica je započela s temom položaja Hrvata u Bosni i Hercegovini. Razgovaralo se o brojnim inicijativama koje provodi Vlada Republike Hrvatske na međunarodnom planu u senzibiliziranju javnosti kada je u pitanju, prije svega, važnost legitimnog političkog predstavljanja naroda u BiH. Drugi dio sjednice održane 4. lipnja nastavljen je temom položaja hrvatske nacionalne manjine koja živi u 12 europskih država.

Razgovaralo se o obrazovanju i zaštiti kulturne baštine te demografskim kretanjima vezanima za pripadnike hrvatske nacionalne manjine u 12 europskih država. O statusu Hrvata govorio je potpredsjednik Savjeta Vlade za Hrvate izvan RH i predstavnik hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj Ivan Gudan.

Tijekom Sjednice istaknuta je važnost kontinuirane podrške brojnim vrijednim programima i projektima manjinskih institucija i udruga za što su se u pet godina vrlo značajno povećala financijska sredstva te stalne stručne i moralne pomoći. Istaknuta je potpora strateškim projektima hrvatske nacionalne manjine kao što je izgradnja Hrvatske kuće u Subotici i kadrovsko osnaživanje Hrvatskoga nacionalnog vijeća, potpora Hrvatskome kazalištu u Pečuhu, Radio Duxu iz Tivta te Hrvatskim novinama u Austriji. Naglašeno je kako se koriste sve mogućnosti koje su na raspolaganju kako bi, prema stvarnim potrebama, od drugih država tražili poboljšanje ili definiranje položaja hrvatske nacionalne manjine kroz bilateralne odnose s pojedinim državama, kao i unutar multilateralnih okvira. Naglašena je važnost institucionalnog okvira s onim državama s kojima postoje potpisani sporazumi o obostranoj zaštiti manjina – s Mađarskom, Republikom Srbijom, Crnom Gorom i Republikom Sjevernom Makedonijom. Državni tajnik Milas izjavio je da i onda kada ne ide onako kako bismo htjeli i kako bi trebalo, nećemo

odustati, nego ćemo uložiti dodatan trud i biti još aktivniji. „Isticat ćemo nepravednu i arbitrarnu Odluku da se u Subotici tzv. bunjevački jezik proglasi službenim, upozoravat ćemo kad Hrvati budu u lošoj i teškoj poziciji u bilo kojoj državi i tražit ćemo poboljšanje stanja i rješenja otvorenih pitanja – motivirano, strpljivo, ustrajno.“

Sjednica Savjeta nastavljena je 5. lipnja, a u fokusu je bilo hrvatsko iseljništvo u europskim i prekooceanskim državama. Govori se kako danas izvan Republike Hrvatske živi 3 milijuna Hrvata.

Predsjednik RH Zoran Milanović i premijer RH Andrej Plenković dali su putem videokonferencije Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan Republike Hrvatsku svoju potporu Hrvatima koji ne žive u Hrvatskoj.

Predsjednik RH posebno je izdvojio programe učenja hrvatskog jezika i programe stipendiranja kojima je omogućeno mladim generacijama da nauče hrvatski jezik i studiraju u Hrvatskoj, čime se „doprinosi očuvanju identiteta naše nacije i potiče povratak u Hrvatsku onima koji to žele.“

Predsjednik Vlade podsjetio je da je Vlada uvažila jednu od glavnih preporuka Savjeta, izmjenu Zakona o državljanstvu, što je omogućilo lakše stjecanje hrvatskog državljanstva, što smatra važnim kako bi se mlađe generacije uključile u korpus hrvatskih državljana i na taj način dale svoj doprinos razvoju domovine. Za Hrvate u Bosni i Hercegovini rekao je kako su konstitutivni narod i najbrojnija hrvatska zajednica izvan Hrvatske, posebno važna za Vladu i za cijeli hrvatski narod. Plenković je rekao da su protiv svih politika koje vode bilo asimilaciji ili fragmentaciji hrvatskog naroda u Srbiji, a osobito u Vojvodini.

Videosastanaci koordinirani su i vođeni iz Kongresnog centra Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

Foto: HINA

Radni dio videosastanka

Državni tajnik Zvonko Milas, državna tajnica Zdenka Bušić te ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman

Tijekom sjednice razgovaralo se o izmjenama Zakona o hrvatskom državljanstvu, pitanju demografije, glasovanja Hrvata izvan Republike Hrvatske te projektima za mlade iz hrvatskog iseljenništva. Istaknuto je kako je potrebna snažna podrška kada je u pitanju pomoć roditeljima u njihovom nastojanju da njeguju hrvatski identitet svoje djece, međusobno povezivanje mladih kako bi negovali svoj hrvatski identitet te isto tako povezivanje učitelja u hrvatskim školama u inozemstvu s učiteljima u domovini.

Četvrta sjednica drugog saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske završila je Plenarnom sjednicom na kojoj je jedan od najvažnijih zaključaka konsenzus postignut po pitanju međunarodnog zagovaranja položaja Hrvata u Bosni i Hercegovini. „Danas moramo mi – hrvatska država, ali i hrvatski narod diljem svijeta, podizati svijest o važnosti euroatlantskog puta Bosne i Hercegovine, koji su ključni ne samo za ravnopravnost, već i opstojnost Hrvata u Bosni i Hercegovini“, naglasio je državni tajnik Milas te dodao da je globalno hrvatsko zajedništvo prisutno i u zajedničkoj brizi hrvatskog naroda za položaj Hrvata u Vojvodini i u Boki Kotorskoj.

Mandat članova drugoga saziva Savjeta traje do rujna 2021. godine, a nakon toga će se formirati i treći saziv Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH s novim članovima.

Ivan Gudan, „Interesi i viđenja predstavnika Hrvata u Savjetu nisu isti“

Kako je za Hrvatski glasnik izjavio član Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske, ujedno i jedan od četiri dopredsjednika Savjeta Ivan Gudan, „ovo je treća sjednica sadašnjeg Saziva Savjeta, jer prošle godine zbog pandemije koronavirusa sjednica nije održana, a i ovogodišnja je bila velikim dijelom virtualna“. Hrvati iz Mađarske imaju dva predstavnika u Savjetu, uz Gudan i Franju Pajrića iz Koljnofa. Kako je rekao predsjednik HDS-a Ivan Gudan, s organizatorom sjednice, Središnjim državnim uredom za Hrvate izvan Republike Hrvatske tijekom priprema iste dogovoreno je da oni članovi Predsjedništva Savjeta koji mogu doći u Zagreb budu osobno nazočni, tako je i on bio u Zagrebu, dok je većina predstavnika hrvatskih manjina iz dvanaest europskih zemalja na sjednici, koja se odvijala u online sesijama, sudjelovala virtualno. U posebnoj sesiji ra-

spravljalo se i o autohtonim hrvatskim manjinama u dvanaest europskih zemalja. „Mi, predstavnici Hrvata iz dvanaest europskih zemalja smo na početku mandata dogovorili da se želimo više puta godišnje susretati, ne samo kada je sjednica Savjeta, kako bi uskladili naše ideje, planove, prijedloge. Imali smo sastanak u Bratislavi i Pečuhu...Iznijeli smo desetak prijedloga kako bi osjetnije ojačali svoju nazočnost u hrvatskom javnom životu. Ja sam imao izlaganje o tome. S nama su bili ministrica kulture i medija Nina Obuljan Koržinek i ministar znanosti i obrazovanja Radovan Fuchs, te smo imali priliku direktno dogovarati neke planove“, rekao je Gudan.

Jedan od četiri dopredsjednika Savjeta Ivan Gudan s državnim tajnikom Milasom

„Interesi i viđenja predstavnika Hrvata u Savjetu nisu isti. Druge su potrebe Hrvata u Australiji ili u Kanadi, a druge Hrvata u Rumunjskoj ili Mađarskoj. Ako pogledamo samo položaj Hrvata u dvanaest europskih zemalja, on se dobro razlikuje. Sve to treba nekako izbalansirati, kako bi svatko našao sebe u ovoj priči. Mi u ove četiri godine skoro uopće nismo spominjali financijsku komponentu pomoći koja bi nam trebala. Državni tajnik Zvonko Milas je prikazao koliko su povećana novčana sredstva za hrvatsku manjinu u pojedinim zemljama, ali u našim prijedlozima uopće nismo spominjali novac. Mislim da je glavni problem što se ne prepoznaju Hrvati izvan Hrvatske, u Hrvatskoj se malo zna o nama. Želimo svojim prijedlozima te nedostatke ublažiti. Neka se znanja o Hrvatima izvan Hrvatske ugrade u nacionalni kurikulum, neka saborski odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske ima tematsku sjednicu, neka pogranične županije tješnje surađuju s Hrvatima u drugim susjednim državama, neka nam se posveti veći prostor u javnim medijima (HRT), neka se otkupljuju naša izdanja, neka se posveti veća pozornost našoj nematerijalnoj kulturi. Sumirao sam sve ono što smo radili tijekom ove četiri godine, te sam našao i neke nove teme, kao što je pitanje bunjevačkog jezika u Srbiji, što se tiče i nas u Mađarskoj. Dobili smo obećanja, mi Hrvati u Mađarskoj, kako će se nastaviti potpora Hrvatskom kazalištu u Pečuhu, da će biti omogućen otkup naših izdanja i da će se uputiti pet pedagoga iz Hrvatske u naše škole u Mađarskoj kako bi pomogli u radu, a važno je i da se priprema Nacionalni plan razvoja odnosa Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske od 2021. do 2027. godine, u čemu ćemo, nadam se, i mi moći sudjelovati“, rekao je Ivan Gudan.

Branka Pavić Blažetin

Spomendan biskupa Ivana Antunovića u Kalači

Sjećanje na preporoditelja bačkih Hrvata

Bački Hrvati svake godine okupljaju se u Kalači na spomendanu biskupa Ivana Antunovića, „duhovnog vođe i preporoditelja svih podunavskih Hrvata“. Tako je to već dvadeset godina, od 2001. godine, kada mu je u povodu 125. godišnjice imenovanja za naslovnog biskupa u predvorju nekadašnje kanoničke kurije, donedavno nadbiskupijske riznice, postavljena spomen-ploča.

Mohački župnik Ladislav Bačmai, i santovački župnik Imre Polyák

Predsjednica Hrvatske samouprave Marija Ivo pozdravlja nazočne

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Kalače 19. lipnja priređen je tradicionalni Županijski hrvatski dan – spomendan biskupa Ivana Antunovića. Na spomendanu su se okupili Hrvati iz gotovo svih bačkih hrvatskih naselja, a svečanost je svojom nazočnošću uveličao i generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat sa suprugom. Spomendan je započeo molitvom krunice na hrvatskome jeziku u kalačkoj prvostolnici, nakon čega je služeno misno slavlje koje je predvodio mohački dekan i župnik, prečasni Ladislav Bačmai, a suslužio biskupski povjerenik za narodnosti i santovački župnik Imre Po-

Na svetoj misi

Dio okupljenih na zajedničkoj večeri

je izostalo tradicionalno polaganje vijenaca kod spomen-ploče biskupu Antunoviću.

Nakon mise na dvorištu Prosvjetnog centra organiziran je prijem za goste. Okupljene su pozdravili predsjednica Hrvatske samouprave Marija Ivo i generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat, koji je uz ostalo čestitao nogometnim reprezentacijama Mađarske i Hrvatske, poželivši im uspjeh na Euru. Rakohrvatske pjesme otpjevala je članica baćinskog Pjevačkog zbora „Ružmarin“, a u nastavku večeri za dobro raspoloženje pobrinuo se garski orkestar „Bačka“. Uslijedilo je druženje sudionika na zajedničkoj večeri uz dobru kapljicu, pjesmu i ples.

Priredbu je podržala Hrvatska samouprava Bačko-kiškunske županije.

Stipan Balatinac

Udvarsko veselje

U organizaciji Hrvatske samouprave Udvara u Udvaru je održano XVIII. Udvarsko veselje. Veselje je i ove godine unatoč epidemiološkim mjerama, kojih su se organizatori strogo pridržavali, okupilo lijep broj sudionika. Svi su se radovali ponovnom susretu. Druženje je započelo u prijepodnevnim satima malonogometnim turnirom, na kojem su sudjelovale četiri ekipe iz Udvara, Semelja, Kukinja i Salante. Kako mi je rekla predsjednica Hrvatske samouprave Udvara, raspoloženje je bilo izvrsno, a pobijedili su domaćini Udvarčani.

Navečer je u udvarskoj crkvi nakon dvije godine služena sveta misa na hrvatskom jeziku, koju je predvodio voditelj Hrvatske referature Pečuške biskupije Augustin Darnai, a pjevao pečuški Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe. U Udvaru, koji pripada župi Mišljen, svake druge nedjelje župnik Zsolt Cziglányi služi svetu misu na mađarskom jeziku, a onim nedjeljama kada nema mise moli se litani u crkvi.

Folklorna skupina Hrvatske samouprave Udvara

Ispred crkve

Nakon svete mise u dvorištu mjesnog Doma kulture održan je kulturni program. Djeca obučena u narodnu nošnju, od kojih su mnogi i redoviti polaznici kampa hrvatskoga jezika i kulture, koji se tradicionalno krajem lipnja, početkom srpnja održava u Udvaru u organizaciji Hrvatske samouprave, pokazali su dio svoga plesnog i pjevačkog umijeća. U kampu, uoči nastupa i tijekom godine s njima redovito vježbaju i nastupaju zastupnici Hrvatske samouprave Udvara Ivana Božanović i Petar Balaž. Nakon nastupa folkloriša, uz harmonikašku pratnju Emese Krasznai, uslijedio je nastup scensko-estradnog umjetnika Stipana Đurića. Bal je do ranih jutarnjih sati svirao Tomica Božanović sa svojim prijateljima. Program je ostvaren zahvaljujući potpori Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Fonda „Gábor Bethlen” i Hrvatske samouprave Udvara.

Branka Pavić Blažetin

Baranjski bečarac

Nakon prošlogodišnje „pauze” zbog pandemije koronavirusa, u Topolju je 12. lipnja održan 26. po redu Baranjski bečarac, kulturno-turistička manifestacija čiji je naglasak na očuvanju kulturne baštine, odnosno starih šokačkih običaja. Baranjski se bečarac svake godine organizira u drugom mjestu općine Draž, a ovoga je puta red došao na Topolje. Sve je počelo obilaskom etno-zbirke u topoljskoj Šokačkoj kući, nakon čega su se gosti mogli „zasladiti” delicijama sa Šokačkog stola. Mjesnim su ulicama prodefilirale svečane zaprege i jahači, što je bila uvertira u tradicionalnu reviju narodnih nošnji. Posjetitelji su se divili nošnjama iz Baranje, Slavonije i Mađarske. Iz Mađarske su priredbi nazočili predstavnici Hrvatske samouprave Olasa, i bračni par Marija i Marko Bošnjak, obučeni u svoju prekrasnu nošnju bošnjačkih Hrvata. Tijekom revije nastupili su folkloriši iz KUD-a Seljačka sloga (Gajić) te gajdaši Anita Šteter, Tomislav Livaja i Filip Golubov Car. Ovogodišnje izdanje Baranjskog bečarca završilo je Šokačkim veseljem u sklopu kojega je (nešto kraće nego inače) nastupio TS Slavonski dukati.

„S obzirom na situaciju, zadovoljni smo odzivom gostiju, a posebno činjenicom da su mnogi na Baranjski bečarac došli u narodnim nošnjama, u koje su odjenuli čak i djecu”, kaže Eva Balatinac, predsjednica UO Baranjskog bečarca, podsjećajući kako je cilj ovogodišnjeg, ali i svih dosadašnjih Bečaraca očuvanje kulturne baštine, tradicije i običaja baranjskih Šokaca. Naglašava kako je to cilj manifestacije još od 1987. godine, kada je održan prvi Baranjski bečarac, te kako joj je geslo „U Baranji običaji stari, čuvaju i baranjski bečari”, što sasvim dovoljno govori o razlozima održavanja ove tradicionalne manifestacije. Ako ne bude neplaniranih problema, iduće godine manifestacija „seli” u Gajić.

Ivica Getto

Marija Lošanija Bošnjak i Marko Bošnjak

Petrovo Selo svečuje 800. obljetnicu

Bišupska maša otvorila spomen-ljeto

Petrovo Selo/Prostrum/Szentpéterfa je na vigiliji Petrova, svetka patrona sela i crikve sv. Petra i Pavla, pri svečanoj bišupskoj maši dočekalo svoje goste, odseljene Petrovišćane i domaće vjernike, 28. junija, u pondiljak. Kako piše u svojoj monografiji Štefan Geošić, naša stara crikva polag cintira, po prvi put je službeno spomenuta u povelju kralja Andrije II., 1221. ljeta. „Štefan, sin bana Chephana iz „Pokoljenja Ják” je stupio u ljetu 1221. u cistercijenski kloštar Szentgotthárd. U povelji kralj Andrija II. potvrdi, da Štefan daruje svoje imanje kloštru: Patronat pornovske crikve, svoje imanje na „otoku” Pornove, Monorovkerekv, Hetfahel, Perwolp, i Kulked”, tako moremo preštati u monografiji *Szentpéterfa. PetrovoSelo. Prostrum. 1221–1996*, s dodatkom da u povelji se opišu granice ovih sel i tod se imenuje po prvi put u povijesti Crikva Svetoga Petra/” Ecclesia Sancti Petri, ka u tom času slišila je „Pokoljenju Ják”. Na otvaranje 800. spomen-ljeta iz Hrvatske je pozvan sisački bišup, mons. dr. Vlado Košić i natpastir sambotelski, mons. dr. János Székely da predvodu svetačnu svetu mašu.

Pri pozdravni riči domaćega farnika Tamása Várhelyija, sisački bišup mons. dr. Vlado Košić i sambotelski bišup mons. dr. János Székely

Na početku mašnoga slavlja domaći farnik Tamás Várhelyi je sve nazočne pozdravio na tri jeziki (po hrvatski, nimški, ugarski), a na engleskom jeziku se je obrnuo svim Petrovišćanom po svitu, ki su mogli na internetu uživo sprogadajati jubilarni dogodjaj. „Gospodin Ivan Šneller čudakrat su spomenuli, kako je lipo i ganutljivo bilo 775. jubilaro svečevanje Petrovoga Sela, a tomu jur dvadeset i pet ljet. Mnogi Petrovišćani jur iz odzgor gledaju na svoje rodno selo. Danas smo skupadošli da svečujemo pri ovoj svetoj maši i dajemo Gospodinu Bogu hvalu, za osamsto ljet”, rekao je petrovski dušobrižnik ter prikdao rič predsjedniku farske općine Imriju Filipoviću, ki se je ovako obrnuo visokopoštovanomu gostu, drugomu bišupu iz stare domo-

vine, gdo je Petrovišćane pohodio. „Ako bi se zapitali, zašto smo danas simo došli; odgovor bi mogla bit jedna rič: ljubav. Ljubav k našem Petrovom Selo, ljubav k našoj vjeri, i k našoj -kako ju mi zovemo- velikoj crikvi, crikvi sv. Petara i Pavla, koja svečuje svoj 800. jubilej. Od ovih 800 ljet blizu petsto su ovde i Hrvati, otkidob su se naši preoci preselili iz nekadašnje Moslavine na ovo novo mjesto. Kad su se ganuli na njev veliki put, nisu mogli sa sobom čuda česa zeti. Ali nosili su si

Trenutak za pjesmu

Glasi rič

Glasi rič,
ne nek s prodikalnice!
Ne čuju te?
Zdigni si glas više!
Neka gluši rič
i krez granice!
’Ko je imaš,
da ti zvuču žice!
I čut će te,
gdo ni na dušu gluh,
komu razdrmaš
srce, čut i duh!
Jači, ’ko znaš
domoreocem svojim
i svidoči,
nisi zgubljeni sin!
I nećeš bit
doklje te ni čuju
ki te jačit
domon očekuju!

Lajoš Škrapić

sobom diboku vjeru, kad prez te vjere ne bi se bili mogli ganuti u tudjinu. Isto tako su si nosili sa sobom i ufanje u sebe, u svoje dve ruke da te moći s njimi izhraniti sebe i svoju familiju. I tako su nosili i svoj hrvatski jezik, kojega su njevi nasljednici – mi – očuvali prik čuda pokolenjov”, naglasio je crikveni zastupnik ki je dodao da nigdar nije bilo lako na ovom mjestu boriti se za hrvatski jezik i svist ter kulturu, ali svenek je bilo dost učiteljev, farnikov i materov, ki su se za to svisto zalagali. Posebno je bila ganutljiva poruka ka je poslana u Hrvatsku: „Dragi biškupe, prosimo vas, odnesite naš pozdrav ali

Pri pričešćanju

Braća Tóth (sliva) Gábor i János, gdo je ponudio petrovskoj crikvi za dar ikonu Blažene Dvice Marije

Jurašić-Škrapić, izrekle su zahvalne riči na dolasku biškopov, a Tamás Várhelyi prikdao je sisačkomu biškopu još jednu donaciju šest sel Pinčene doline od 4000 eurov, ka je još jednoč naminjena žrtvam potresa. Svečevanje, prilikom 800. jubileja, završeno je s papinskom i ugarskom himnom ter s najlipšom marijanskom jačkom „Zdrava Diva, svih milosti puna”. Pred crikvom pri pomašnici mjesni tamburaši Koprive su zabavljali okupljene, a bilo je mogućnosti i za slikanje pred spomen-stupom, kojega je dala postaviti za dičnu obljetnicu mjesna Hrvatska samouprava.

Tiho

i naš glas u staru domovinu, da nas još je, da smo vjeru obdržali, a hrvatski jezik očuvali”. K tomu se je priključio u riči i sambotelski biškop mons. dr. János Székely, ki je rekao da Petrovo Selo je jedno od najreligioznijih naselj u Sambotelskoj biškopiji, čiji stanovnici su još i u najtežem vrmenu vjerno čuvali vjeru, materinski jezik i vridnosti svojih predakov. Za pozdravnimi riči na pravoj strani crikve je blagoslovljen oltar sv. Florijana, koji je obnovljen od 2,5 milijun ft, a na crikvu je potrošeno za jubilej sve skupa četire milijun ft. Zvana oltara otkrivena je i ikona Blažene Dvice Marije s ditetom Jezušem, ka je dar familije Tóth iz Jászsószentgyörgya.

Biškop sisački dr. Vlado Košić tijekom crikvenoga obreda većputi se je zahvalio na pozivu i priliki da s Petroviščani skupa more slaviti blagdan sv. Petra apoštola i da se peršonski more zahvaliti za ljubav i prijateljstvo ovde živećim dobročiniteljem za svu tu pomoć, ka je u minuli miseci poslana u njevu biškopiju u potresu stradalim ljudem. Zvana toga se je zahvalio i ugarskom narodu za milodare i Vladi Ugarske ka gradi crikvu, a i jednu školu u Petrinji. U svojoj prodiki spomenuo je mučeničtvo sv. Petra i Pavla ter bistvao je sve vjernike da se izdržu i u novom vrmenu, kad se zlo, nove ideologije i novi Dioklecijani zganjaju ne samo sv. Kvirina, nego i naše vridnosti. „Mi moramo ustrajati i svjedočiti ono, što je istina. Ako nas i progone, mi moramo biti hrabri, kad je Isus sa nama, a zato se moramo i moliti skupa s našim apostolima, Petrom i Pavlom.” Na kraju svete maše predsjednica Hrvatske samouprave Ana Škrapić-Timar i načelnica Agica

Bogatstvo...

Obnovljeni oltar sv. Florijana s ognjogasci

Svečanost zatvaranja školske godine u HOŠIG-u

U petak, 18. lipnja ispred škole održana je svečanost zatvaranja 2020.-2021. školske godine. Program je vodila darovita gimnazijalka Kamilla Szabados, a u sklopu prigodnog programa nastupili su marljivi i daroviti Hošigovci.

Najbolji Hošigovci 2020.-2021. školske godine

Stigao je najočekivaniji dan u životu učenika i nastavnika, kraj školske godine. Svečanost zatvaranja školske godine ujedno je i zajedničko slavlje učenika, nastavnika i roditelja, kada se slave plodovi učenja, truda i istrajnosti. Kako bi proslava uistinu bila zajednička, uprava škole odlučila ju je prirediti kod ulaza škole. Program je vodila šarmantna gimnazijalka Kamilla Szabados, a pjesmu „Praznik ljeta” Gustava Krkleca recitali su marljivi i odlični učenici 2. razreda Božidar Šindik i Vilmos Rác Szabó. Učenica 5. razreda Lilla Bengyeszkov i ovaj put nas je zadržala svojim glasom izvedeći pjesmu sastava Novi fosili „Bilo mi je prvi put”, dok je pjesmu Stipana Blažetina „Čekale su me vrbe” izvrsno interpretirao gimnazijalac 9. razreda Nemanja Supurović. Ravnateljica Ana Gojtan u svom prigodnom govoru opisala je poteškoće i prednosti nastave na daljinu. Istaknula je kako se škola vrlo brzo snašla u nepoznatoj i novoj situaciji te da su svi dali sve od sebe da nastava i dalje bude kvalitetna. „Upoznali smo i brojne prednosti nastave na daljinu, kao što je poboljšanje vještina, razvoj digitalne pismenosti. Vjerujem da ćemo stečeno digitalno znanje ugraditi i u svakodnevnu školsku nastavu”, naglasila je ravnateljica Gojtan. Hošigovci su vrlo uspješno sudjelovali na raznim natjecanjima, donijevši time slavu svojoj školi. Tradicija je da HOŠIG postiže lijepe rezultate na Državnom natjecanju srednjoškolaca iz hrvatskoga jezika i književnosti, nije to bilo drukčije ni ovaj put. Naime, treće mjesto na završnici osvojili su maturanti Maja Šindik i Martin Benceš. Za nadmetanje su ih pripremili srednjoškolske nastavnice Marija Petrič i Marija Šajnović. Na Državnom natjecanju osnovnoškolaca iz hrvatskoga jezika i književnosti učenik 7. razreda Vedran Jenyik osvojio je 2. mjesto. Za nadmetanje ga je pripremila nastavnica Anita Báandy. Na natjecanju „Krležijade 2021” u organizaciji pečuškog Hrvatskog obrazovnog centra Miroslav Krleža u kategoriji filma o Miroslavu

Krleži 2. mjesto postigla je učenica 11. razreda Lena Vajnberger, dok je 1. mjesto osvojio učenik 9. razreda Luka Lampshire; u kategoriji eseja „Hrvatski spomenici u mom kraju” 3. mjesto pripalo je učeniku 9. razreda Bodóu Grétsyju-Kovácsu, dok je u kategoriji online kviza „Koliko poznajem hrvatski jezik?” 2. mjesto osvojio učenik 9. razreda Luka Lampshire. Hošigovci su postigli hvaljevrijedne rezultate i na likovnom natječaju Croatiada: 1. mjesto u svojoj kategoriji osvojila je učenica 1. razreda Julijana Nagy-Sója, a 2. mjesto također u svojoj kategoriji pripalo je učenicima 4. razreda Piroški Hracza, dok je posebna nagrada dodijeljena učenici 2. razreda Emiliji Mocsay. Za na-

tjecanje ih je pripremio nastavnik likovnog odgoja Zoltán Csomós. Na kraju svečanosti ravnateljica Ana Gojtan dodijelila je poklon knjige i pohvale ravnatelja i nastavničkog vijeća za marljivo učenje i dobro vladanje. U 1. razredu pohvala ravnatelja dodijeljena je Vércsú Elekesu, Dánielu Hamaru, dok je pohvala nastavničkog vijeća pripala Izabelli Ančić i Lauri Szakács; u 2. razredu pohvalu ravnatelja dobili su Fanni Berki, Goran Đurić i Božidar Petar Šindik, a pohvalu nastavničkog vijeća Tímea Sivák i Vilmos Rác Szabó; u 3. razredu pohvala ravnatelja dodijeljena je Vanessi Morini, Hangi Horváth, Miji Vám i Bendegúzu Poczóku, a dobitnica pohvale nastavničkog vijeća je Ruzsa Rác Szabó; u 4. razredu pohvalu ravnatelja dobili su Szonya Szanyi-Nagy, András Nagy-Sója, Levente Németh i Bence Kovács, dok su dobitnice pohvale nastavničkog vijeća Rita Faggyas i Piroška Hracza; u 5. razredu pohvala ravnatelja uručena je Kyri Anni Kristóf i Zsófijsi Pszota, a pohvala nastavničkog vijeća Lilli Bengyeszkov, Tessi Hanki Nagy i Dánielu Pszoti; u 6. razredu pohvalu ravnatelja dobio je Dániel Lukács, a pohvalu nastavničkog vijeća Zoé Hegedűs-Szabó; u 7. razredu dobitnik pohvale ravnatelja za marljivo učenje i pohvale nastavničkog vijeća za postignuto II. mjesto na OÁTV-u je Vedran Jenyik; u 8. razredu pohvala ravnatelja dodijeljena je Míri Döhrmann, a pohvala nastavničkog vijeća Lari Coklin. U 9. razredu dobitnica pohvale ravnatelja je Zsóka Zomborcsevis, a pohvala nastavničkog vijeća pripala je Rolandu Bodó Grétsy-Kovátsu i Petru Pečeriću; u 10. razredu pohvalu ravnatelja dobila je Borka Borbola, a pohvala nastavničkog vijeća dodijeljena je Gergőu Balázs Szabóu; u 11. razredu pohvalu nastavničkog vijeća dobili su Léna Vajnberger i Stefan Bundalo.

Čestitamo učenicima, nastavničkom zboru i roditeljima, te im želimo sretno i bezbrižno ljeto!

Kristina Goher

Židansko slavlje bermanja i biskupski blagoslov na Pustiku

Do židanske crkve sv. Ivana Krstitelja 13. junija, u nedilju, u prošeciji su došli bermaniki, kumi i kume, roditelji, rodbina i vjernici da budu nazočni biskupskom podiljenju sakramenta svetoga bermanja. Pred jurskim natpastirom mons. dr. Andrásom Verešem zastalo je sedamnaest bermanikov, ne samo iz Hrvatskoga Židana, nego isto tako i iz okolnih mjest.

Kako je rekao domaći farnik Štefan Dumović, ovi mladi ljudi čez osam ljet su pohađali vjeronauk i dokazali su svoju pripravnost i odaynost katoličanskoj vjeri. „Značenje ovoga dana se shranja u tom da sveto bermanje nije samo stara navada, nego pripravljanje na put i svisni korak prema svidočenju da željite slijediti Jezusa Kristuša. Ali morate znati da ni prlje, a niti danas, nigdar nij' bilo lako kršćenikom. Morate vjerovati u tom da jedina je prava cesta Jezuseva, a to je put ljubavi. Željim vam da s radošću najdete takov žitak i da budete srični u Božjem orsagu“, poručio je bermanikom jurski biskup dr. András Veres. Uz pastira vjernikov na biskupskom dolasku se je zahvalio i predsjednik farske općine Ivan Štefanić, u ime bermanikov Katica Kumanović i načelnik Hrvatskoga Židana Štefan Krizmanić. U drugom djelu svečevanja vjernici su izašli iz crkve i u povorki su došli do brižića Pustike, kade na stoti jubilej skazanja Fatimske Marije postavljen je pilj Blaženoj Divici Mariji. Tako od 2017. ljeta Gospa Pustike čeka svakoga pohodnika na molitvu, duševno očišćenje i na pomirenje. Židanci, posebno starija generacija gustokrat posjećuje ovo sveto mjesto na loznom pragu polag Svetoga Križa, za ko se brine familija Kovač. Od te nedilje nad štatuum Marije Majke Pustike u polukrug se nahadjaju štacijske, takozvane radosti Blažene Divice Marije. To su poniznost, pripravnost za pomoć, odricanje, spravišće s Jezusom, razmišljanje nad riči Svetoga pisma, jaka vjera i majkina obramba. „Pri vrati Pustike zato smo postavili štacijske Sedmere radosti Blažene Divice Marije da svi vjernici ki pohodu ovo mjesto budu pozvani k molitvi. Ovde pelja Via Sancti Martini/Put Svetoga Martina, ovde se je narodila staza prema hodočasnom mjestu Peruške Marije, vudaj pelja cesta do zviranjka Maloga Židana, ali ovo mjesto je ujedno i

Jurski biskup, mons. dr. András Veres s našimi farniki je služio svetu mašu

Kod Gospe Pustike

kusić zemlje za duhovno obnovljenje“, rekla je glavna organizatorka pri ovoj stazi radosti, vjeroučiteljica Žužana Horvat. Potom je jurski natpastir blagoslovio ov spomen-park i prosio dare i milosti na sve one ki su pomagali s molitvami, dari, znanji, a i fizičkom snagom u ostvarenju ovoga društvenoga trga. Židanske zvijezdice i Jačkarni zbor Peruške Marije muzički su polipšali svetačnost, a domaći dušobrižnik izrekao je Bog plati Janki Apró 16-ljetnoj samboteljskoj gimnazijalki ka je s instalacijami nakinčila štacijske, György Horváthu, Andrašu Pantošu za majstorska djela, a nadalje i familiji Kovač, Žužani Horvat i Andrašu Šudaru. Mlada umjetnica je naglasila da bila joj je čast zasanjati i napraviti umjetnička djela za ove štacijske i srična je i zbog toga jer je mogla radost napraviti jednoj cijeloj zajednici. S autorskom jačkom Žužane Horvat, Mariji Gospi Pustiki, završena je proslava, ka je u vrmenu za sobom ostavila i židansko podne.

Tiho

Stvaralački tim i pomoćnici pri štacijske Sedmere radosti

Bošporijada

Općina Sopje u suradnji s partnerskom općinom Starin u Mađarskoj 13. lipnja priredila je tradicionalnu Bošporijadu. Ona se ove godine održala u sklopu projekta „Drava Events II” koji se sufinancira iz Europskog fonda za regionalni razvoj u okviru Programa prekogranične suradnje Interreg V-A Mađarska-Hrvatska 2014. – 2020.

Općina Sopje za sve natjecatelje je pripremila brašno, ulje i rajčicu. Za plinsku bocu i pribor za kuhanje trebali su se pobrinuti natjecatelji. Nakon okupljanja sudionika i gostiju u 18 sati počelo je kuhanje bošpora, potom ocjenjivanje i proglašenje rezultata. Nakon toga započela je zabava koja je potrajala do kasnih sati. Kako je za Hrvatski glasnik rekao načelnik Starina Šandor Matoric, Starinčani su i ove godine uspješno sudjelovali na sopjanskoj Bošporijadi s dvije ekipe kuhara ovog „autohtonog” podravskog jela. Domaćini na čelu s načelnikom Berislavom Androšom pobrinuli su se za opuštenu atmosferu, šale i viceve, za tamburaše.

Trebalo je i ocjeniti „bošpore”. To nije nimalo lak zadatak. A znate li što je bošpor? Bošpor je tradicionalno starinsko jelo i nekada se pravilo najmanje dva puta tjedno, a danas sve manje, ali oni

Martinačke dekle

Šandor Matoric zna što je dobar „bošpor”

Ekipa iz Starina

Predstavnici projekta „Drava Events II”

koji ga kušaju obožavaju ga. Odlikuje ga jednostavnost pripreme. Kažu Sopjani i Starinčani kako je ovo jelo jedinstveno za njihov kraj i nigdje drugdje se ne kuha. A da bošpor dobro znaju kuhati i Martinčani pokazalo je ovogodišnje natjecanje i bošpor kojeg su skuhalo članice Ženskog pjevačkog zbora „Korjeni”, a nije ništa slabiji bio ni bošpor koji je skuhalo ekipa mjesne samouprave Starina.

„Bošpor” se nekada jeo za doručak prije odlaska na rad na njiivu. Bošpor se sastoji od mješavine brašna, vode, mljevene slatke paprike, u koju se stavlja kuhana rajčica iz domaće zimnice, i to je crveni bošpor. Posebnu aromu jelu daju domaće suhe ko-

basice koje se kuhaju u njemu, a može to biti i drugo dimljeno meso kao što su suha rebra ili meso zatopljeno u mast. Gustoću određuju kuharice, a kažu da je pravi bošpor gušći od krem juhe i rjeđi od umaka od rajčice. U varijanti bijelog bošpora tu su još češnjak i rasol, a meni je najdraži crveni bošpor s tvrdo kuhanim jajima.

Hrvati iz Mađarske sudjelovali su na Bošporijadi s dvije ekipe, ekipom mjesne samouprave Starina i Ženskog pjevačkog zbora „Korjeni”. Starinčani su u konkurenciji trinaest iskusnih ekipa osvojili prestižno drugo mjesto.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

KRLEŽIJADA 2021

U prošlim brojevima naš Vas je tjednik izvijestio o rezultatima Državnog natjecanja „Krležijada 2021“ u organizaciji Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu. U sklopu natjecanja iz pera učenika nastala su izvrsna književna djela. Najuspješnije radove objavljujemo na našim stranicama. U ovom i sljedećem broju Hrvatskoga glasnika donosimo radove nastale i nagrađene u kategoriji eseja „Hrvatski spomenici u mom kraju“: II. mjesto: Éva Sántha, Hrvatska gimnazija Miroslav Krleža, 10. r.

Hrvatski spomenici u mom kraju – I.

Već od prvog razreda pohađam Hrvatsku školu Miroslava Krleže. Prije deset godina moji roditelji su me odlučili upisati u dvojezičnu školu, zbog majčinog hrvatskog podrijetla. Obitelji je htjela da bolje upoznam hrvatsku nacionalnu kulturu, narodne običaje, tradiciju i umjetnost. Srećom, našli su takvu obrazovnu ustanovu, i to u Pečuhu, u gradu u kojem živimo.

Institucija u kojoj provodim većinu svoga vremena dobila je ime po hrvatskom književniku Miroslavu Krleži. Bio je književnik i enciklopedist, međutim, mnogi su ga smatrali najvećim hrvatskim piscem 20. stoljeća. Za njegovo ime vežu se mnoge kulturne inicijative s ciljem kritičkog osvještavanja hrvatskog društva. Ostvario je vrlo plodan književni rad u Zagrebu, čemu je pridonijelo njegovo životno iskustvo, mudrost, svijest i ogromno znanje. Tijekom dva svjetska rata živio je kao nezavisni pisac. Tada je razvio živu književnu djelatnost, pokrenuo je brojne časopise, objavio opširna književna djela, vodio rasprave sa svojim idejnim i književnim protivnicima. U razdoblju njegovog stvaralaštva napisao je cijelu biblioteku pjesama, romana, pripovjedaka, drama, eseja, putopisa i polemike. Kroz svoja djela predstavio se kao veliki pisac, koristio se umjetničkim riječima i znao je oslikati društvenu stvarnost u svom vremenu. Bio je predan istinskom humanizmu, a bio je i veliki borac za ravnopravnost i slobodu svih ljudi.

Rođen je 7. srpnja 1893. godine u Zagrebu u građanskoj obitelji nižeg srednjeg socijalnog statusa. Svoje dragocjeno ime dobio je po ocu Miroslavu, a majka mu se zvala Ivka. Tijekom njegovog djetinjstva često su se selili, mijenjajući adrese po Zagrebu. Njegova baka po majci, Terezija Drožar, uvelike je utjecala na formiranje njegove ličnosti. Ona je imala važnu ulogu u njegovom

djetinjstvu, jer je živjela s njima do njegove devete godine, no kasnije se preselila u Pariz.

Krleža je između 1899. i 1903. godine pohađao nižu pučku školu na Kaptolu. U školi je stekao izvrsne rezultate, u tim godinama je upoznao i hrvatskog književnika i političkog djelatnika Augusta Cesarca te hrvatskog revolucionara Đuru Cvijića. S njima je sklopio cijeloživotno prijateljstvo i dijelio intelektualne preokupacije i razne političke ideje.

Godine 1903. upisao se na Kraljevsku veliku donjogradsku gimnaziju u Zagrebu. Ovdje je proširio svoj krug prijatelja i počelo ga je privlačiti kazalište, pa je tad napisao prve igrokaze, inspirirane hrvatskom poviješću, biblijskim i antičkim temama. Nažalost, u gimnaziji više nije bio među najboljim učenicima. Raskinuo je s religijom i počela ga je zanimati Darwinova teorija evolucije. Tad se kod njega javljaju prvi interesi za politiku.

Godine 1906. godine prebacio se u Kraljevsku veliku gornjogradsku gimnaziju. Na ovom mjestu imao je brojnih sukoba s gimnazijskim profesorima. Iz tih razloga svoje školovanje je nastavio u vojnoj kadetskoj školi u Pečuhu, gdje je opet bio jedan od najboljih učenika. Intenzivno je učio mađarski jezik i upoznao mađarsku književnost. Posebno ga je oduševio Sándor Petőfi i Henrik Ibsen. Ibsenovo djelo „Gospođa mora“ ga je impresioniralo do te mjere da ga je preveo na hrvatski jezik.

Krleža se ugledao na Antuna Gustava Matoša pa je pisao stihove koje je htio pokazati, ali zbog treme nije mu pristupio. Nedugo zatim su se upoznali, budući da je Matoš bio zadivljen njegovim radom. Nažalost, nakon susreta Matoš je umro, pa nisu mogli sklopiti dugotrajno

prijateljstvo.

Nakon trećeg razreda kadetske škole ostvario je stipendiju za mađarski vojni studij u peštanskoj Ludovicejskoj akademiji, koju upisuje 1911. Bio je oduševljen Budimpeštom kao velegradom, gdje je stekao brojna životna iskustva.

Godine 1913. godine otišao je u Srbiju s namjerom da se priključi srpskoj vojsci. Bio je protjeran od strane srbijanskih vlasti pod sumnjom da je špijun, pa se vratio u Budimpeštu. U ovoj godini neprekidno razmišlja o bijegu s akademije. Bijeg kao motiv kasnije se često javlja u njegovim djelima, i to kao odlazak iz skučenosti malograđanskog življenja prema dalekim metropolama. Profesori su se nerijetko žalili na njegovu preosjetljivost i prkosnu narav, a u jednom su se slagali sa Krležom: da nije sposoban za vojnički život. Ubrzo je definitivno napustio Ludovicejsku akademiju.

Nastavak u sljedećem broju....

Pomurski Hrvati hodočastili u Komar

Nedaleko od Velike Kaniže, u Komaru (Homokkomárom), najvećem zadunavskom prošteništu posvećenom Blaženoj Djevici Mariji nakon pandemijskog prekida od godinu dana, u organizaciji Hrvatske samouprave Zalske županije 25. lipnja ponovno je priređeno tradicionalno Pomursko hrvatsko hodočašće. U marijanskom svetištu okupili su se vjernici iz cijeloga Pomurja, kao i Međimurja kako bi se zajedno molili na hrvatskome jeziku. Misu je predvodio preloški dekan Antun Hoblaj, a suslužili su goričanski župnik Josip Drvoderić i mjesni župnik Zoltán Arányi. Liturgijsko pjevanje predvodio je Crkveni zbor umirovljenika iz Preloga pod vodstvom Ljubice Crnčec. U hodočašću su sudjelovali predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban i državni tajnik i parlamentarni zastupnik Péter Cseresnyés.

Svetište u Komaru pomurski hrvatski vjernici posjećuju već od 18. stoljeća. Tijekom cijele godine, svakog 13. dana u mjesecu okupljaju se hodočasnici radi otkupljenja od grijeha, a od 2002. g. jedanput godišnje, zahvaljujući Hrvatskoj samoupravi Kaniže održava se hrvatsko hodočašće. Samouprava se založila kod komarske župe za održavanje hrvatskih misa: naime, pisani spomenici svjedoče kako su se mise na hrvatskom jeziku u toj crkvi služile već 1778. godine. Organizaciju hrvatskih vjerskih programa (hodočašća i križnog puta) u posljednje vrijeme preuzela je Županijska samouprava Zalske županije, a čemu se pridružio i Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“.

„Zahvalni smo Bogu što smo ove godine uspjeli organizirati hrvatsko hodočašće, prošle godine smo morali odustati zbog pandemije. Svi smo već bili željni druženja i vjerskog zajedništva,

Vjernici iz Sepetnika

Misu slavlje su predvodili dekan iz Preloga Antun Hoblaj, župnik iz Goričana Josip Drvoderić i mjesni župnik Zoltán Arányi

Djeca ispred crkve u narodnoj nošnji

jer teške trenutke je najlakše prebroditi u zajedničkoj molitvi. Veseli nas što se okupio dosta velik broj vjernika, a zahvalni smo i župnicima iz Hrvatske što nam pomažu iz godine u godinu, kao i preloškom zboru koji nas osnažuje pri pjevanju hrvatskih crkvenih pjesama. Županijska samouprava posebnu pozornost posvećuje mladeži, pa smo i ovaj put uspjeli uključiti djecu predškolske dobi, koja su na svetoj misi sudjelovala u narodnoj nošnji, a učenici iz triju hrvatskih škola, Boršfe, Kerestura i Serdahela, uz kaniške mlade tamburaše sudjelovali su na misi pjevanjem“, izjavila je za naš tjednik predsjednica Hrvatske samouprave Zalske županije Marija Vargović.

Hrvatsko hodočašće započelo je ulaskom u crkvu, pri kojem su se nosile zastave pojedinih župa. Velečasni Antun Hoblaj na početku svete mise pozdravio je sve okupljene i izrazio radost što je pozvan na to lijepo hodočasno mjesto, koje je prebrodivši jezične poteškoće i državne granice okupilo ljude velike katoličke

obitelji, koji su se skupa molili svojoj nebeskoj majci. Zahvalio se pomurskim Hrvatima koji su kroz stoljeća, unatoč tomu što su živjeli u drugoj državi, očuvali svoj materinski jezik, kulturu i sve vrijednosti svojih predaka. Župnik Hoblaj u svojoj propovijedi pozvao je vjernike da učvrste svoju vjeru po Marijinu primjeru, kao što je i ona činila kao prva vjernica, te se mole za zaštitu Blažene Djevice Marije, koja već stoljećima prati hrvatski narod svojim zagovorom i zato je nazivamo i našom Majkom i Kraljicom. Liturgijsko pjevanje predvodio je Crkveni zbor iz Preloga, a lurdsku pjesmu uz tamburaše izvela je Mira Prosenjak, učenica iz Serdahela. Nakon svete mise župnik iz Goričana Josip Drvoderić uz molitvu je posvetio obnovljene križeve ispred komarske crkve, koje je dala obnoviti Hrvatska samouprava Zalske županije uz potporu Ministarstva ljudskih resursa.

Beta

Antunovo u Mohaču

Hrvatska samouprava grada Mohača 13. lipnja organizirala je već tradicionalno Antunovo koje se slavi povodom blagdana svetog Antuna Padovanskog. U povodu župnog proštenja služeno je svečano misno slavlje koje je u samostanskoj, nekadašnjoj franjevačkoj crkvi predvodio velečasni Gabrijel Barić. Misu su uljepšali domaći crkveni pjevački zbor te članovi mohačkih kulturnih udruga u izvornoj narodnoj nošnji, a svojim čitanjima i mjesna mladež šokačkih Hrvata. Svojom nazočnošću slavlje su uveličali generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat sa suprugom, konzul savjetnik Neven Marčić, te zastupnici hrvatske samouprave i voditelji

Dječja plesna skupina Mohačke šokačke čitaonice

udruga. Nakon mise ispred župne crkve priređen je prigodni kulturni program u kojem su nastupili Dječja plesna skupina Mohačke šokačke čitaonice, KUD „Mohač“ i Tamburaški orkestar gradske Hrvatske samouprave. Priredba je ostvarena zahvaljujući potpori Državnog tajništva odgovornog za vjerske i narodnosne odnose Minsitarstva ljudskih resursa, odnosno Fonda „Gábor Bethlen“.

S.B.

Na svetoj misi

U crkvenom dvorištu

Čestitka povodom 95. rođendana

Santovački načelnik Gábor Varga 16. lipnja čestitao je Santovkinji Mariji Polgar povodom 95. rođendana. Tom prigodom uz buket cvijeća uručio joj je i jubilarnu spomenicu za okrugli rođendan. Sukladno odluci mađarske Vlade, jubilarna čestitka i nagrada dodjeljuje se osobama starijim od 90 godina kao priznanje zajednice i u znak poštovanja. Bog ju poživio još dugo godina u zdravlju, radosti i sreći.

S.B.

miCROfon

U organizaciji Kulturno-prosvjetnog centra Hrvata u Mađarskoj i Hrvatskog muzeja 16. listopada 2021. ponovo se organizira miCROfon, natjecanje u pjevanju za mlade Hrvate i Hrvatice iz Mađarske. Saznajemo kako ovih dana organizatori pozivaju predsjednike i članove hrvatskih samouprava i ravnatelje hrvatskih ustanova te ih mole ako poznaju talentirane mlade koji vole hrvatsku glazbu i rado bi se dokazali pred publikom da im obrate pozornost na ovu sjajnu priliku. Mjesto natjecanja će ponovo biti u kulturnom domu Petrovog Sela, a odvijat će se po uhdanom sustavu: svaki pjevač mora izvesti jednu skladbu, a na kraju programa stručni žiri će donijeti odluku o pobjednicima. Nakon Vladimir Kočiša Zeca i Vlade Kalembera, ove godine kao član žirija i zvijezda večeri dolazi Željko Krušlin „Kruška“ (Latino). Uvjeti prijave su odgovarajuća pjevačka kvaliteta (organizatori imaju pravo odluke o nastupu 12 najboljih pjevača na završnoj večeri), te odabir jedne hrvatske pjesme u sljedećim stilovima: pop, rock, moderna tamburaška ili klupska glazba (organizatori imaju pravo tražiti izvođenje druge skladbe), napunjenih 15 godina (donja granica), znanje hrvatskog jezika (razgovor na pozornici na hrvatskom jeziku). Rok prijave: 29. 08. 2021. Prijaviti se možete ovdje: <https://forms.gle/eoYZ4qFVFUC7zMsN6> Daljnje informacije u vezi s prijavom: 70/391-1165 (Mirjana), te u vezi s nastupom: 30/769-0312 (Robert). O miCROfonu: 20/915-4357 (Andrija).

HARKANJ

U harkanjskoj rimokatoličkoj župi, 13. lipnja dva dana nakon blagdana Presvetog Srca Isusova organizirano je crkveno proštenje povodom blagdana Presvetog Srca Isusova. Sveta misa i procesija, te šatori privukli su mnoge radoznale. Moto dana bio je „Ja sam kruh života“. U sklopu dana i svete mise pjevao je i Mješoviti pjevački zbor Hrvata grada Harkanja.

KERESTUR

Kulturno društvo Kerestur od 19. do 23. srpnja priređuje Hrvatski kamp za njegovanje tradicija. Prema programu sudionici će jedan dan boraviti u Keresturu, gdje se održavaju programi vezani uz hrvatske tradicije, običaje pomurskih Hrvata, a ostale dane provest će u Celldömölku uz mnoštvo sportskih programa i svakodnevno kupanje.

PUSTARA

Hrvatska samouprava Pustare od 26. do 30. srpnja organizira Hrvatski ljetni kamp za djecu koja žive ili ljetuju u Pustari. Za vrijeme kampa sudionici će moći upoznati hrvatske tradicije, folklor, gastronomiju, a organizirat će se i natjecanja i izleti. Zainteresirani se mogu prijaviti na telefonski broj 06-93-383-301 ili 06-30-2755813.

SUMARTON

Dana 26. lipnja u Kamano-vim vinogradima, kod Od-morišta sv. Urbana, nadomak Sumartona predstavljena je najnovija dvojezična knjiga umirovljenog novinara Jo-sipa Mihovića, rođenog Sumartona. Razgovor s auto-rom o njegovoj četvrtoj knjizi, pod naslovom „Mađar je, koliko i Hrvat“, objavljen u nakladi Neprofitnog poduzeća Croatica vodio je novinar, urednik i voditelj Hrvatskog programa Uredništva Mađarske televizije MTVA Andrija Pavleković. U kulturnom programu sudjelovao je Mješoviti pjevački zbor KUD-a Sumarton, koji je izveo pučku pjesmu „Mura, Mura globoka si voda ti“, što je ujedno i naslov jednog napisa u knjizi o rijeci Muri, koja istodobno spaja i razdvaja.

